

Farklı Branşlarda Görev Yapan Öğretmenlerde Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi*

Fatih CENGİZ¹ Ahmet YIKILMAZ²

ÖZ

Bu araştırma farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerde sporun yaşam becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin demografik özelliklerine göre sporun yaşam becerilerine etkisi arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Ağrı il merkezinde görev yapan ve bir spor dalıyla uğraşan branş (Sınıf, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Matematik) öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmemiş olup araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 349 öğretmenle çalışma tamamlanmıştır. Veri toplama aracı olarak sosyodemografik bilgi formu ve Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği (SYBEÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde dağılımı, standart sapma, ortalama, min-max değerleri, ikili gruplarda bağımsız örneklem t testi, üç ve üzeri gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %57,6'sı erkek, %42,4'u kadın, %53,6'sı 28 yaş ve üzerinde, %41,5'i sınıf öğretmeni olup %36,1'i 1-3 yıl arasında görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %86,8'inin düzenli spor yaptığı, %25,5'i futbol, %21,5'i voleybol ve %36,4'ü diğer spor dallarını oynadığı saptanmıştır. SYBEÖ toplam puan ortalaması $123,18 \pm 19,120$ olarak bulunmuştur. Araştırmada cinsiyet, yaş, görev yapılan okul türüne göre SYBEÖ'nün tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($p > 0,05$). Öğretmenlerin düzenli spor yapma durumuna göre SYBEÖ alt boyutu olan "iletişim", "liderlik", "takım çalışması", ve "duygusal beceriler" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ($p < 0,05$); branşa göre ölçeğin "zaman yönetimi" alt boyutunda ($p < 0,05$); kıdem yılına göre "liderlik becerileri" alt boyutunda ($p < 0,05$) ve yapılan spor dalına göre "iletişim" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ($p < 0,05$) saptanmıştır. Öğretmenlerin SYBEÖ'den yüksek puan aldığı, düzenli spor yapan öğretmenlerin "iletişim", "liderlik", "takım çalışması" ve "duygusal becerilerinin" yüksek olduğu; sınıf ve matematik öğretmenlerinin daha yüksek "zaman yönetimi" becerileri sergilediği; kıdem yılı 7 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin "liderlik becerilerinin" yüksek olduğu; futbol, basketbol ve voleybol sporuyla uğraşan öğretmenlerin ise diğer sporlarla uğraşan öğretmenlere göre "iletişim becerilerinin" daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, Spor, Yaşam becerileri.

The Effect Of Sports On Life Skills Of Teachers Working In Different Branches

ABSTRACT

This research was carried out to examine the effect of sports on life skills of teachers working in different branches. In addition, it was aimed to determine whether there is a significant difference between the effects of sports on life skills according to the demographic characteristics of teachers. The universe of the research consisted of branch teachers (Classroom, Turkish, Religious Culture and Moral Knowledge, Mathematics) working in the city center of Ağrı in the 2022-2023 academic year and dealing with a branch of sports. No sampling method was used in the study, and the study was completed with a total of 349 teachers who agreed to participate in the study. Sociodemographic information form and the Effect of Sports on Life Skills Scale (ESLSS) were used as data collection tools in the study. Number, percentage distribution, standard deviation, mean, min-max values, independent groups t-test in paired groups, and one-way analysis of variance (ANOVA) in groups of three or more were used to evaluate the data. Statistical significance in the study was accepted as $p < 0,05$. 57.6% of the teachers participating in the research are male, 61.9% are single, 88% are undergraduate graduates, 53.6% are 28 years old and over, 41.5% are classroom teachers and 36.1% He has been working for 1-3 years. It was determined that 86.8% of the teachers do sports regularly, 61% do sports 1-2 days a week, 46.1% do sports between 3-5

hours. 25.5% of the teachers stated that they play football, 21.5% volleyball and 36.4% other sports branches. The mean ESLSS total score was found to be 123.18 ± 19.120 .

In the study, there was no explanation as dispersion in all sub-dimensions of HLFS according to gender, age and type of school ($p > 0.05$). According to the regular sports criteria of the teachers, "communication", "leadership", "team work", and "emotional speed", which are the sub-dimensions of HLBS, are a comprehensive variable ($p < 0.05$); generalization according to branches "time management" subordinate ($p < 0.05$); According to seniority dimensions, "leadership equipment" is sub-possession ($p < 0.05$) and according to the sport branch, "communication" is a variable that leads to sub-carriage ($p < 0.05$). It was determined that teachers got high scores in HLBS, regularly doing sports, "communication", "leadership", "team work" and "emotional tasks"; classroom and math classes perfectly demonstrate higher "time management"; The community with a seniority of 7 years or more has high "leadership input"; In a community engaged in football, basketball and volleyball sports, enclosures with higher "communication involvement" than teachers engaged in other sports were reached.

Keywords: Teacher, Sport, Life skills.

*Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹Fatih CENGİZ, Milli Eğitim Bakanlığı, halksohbet01@hotmail.com, ORCID: [0009-0007-5174-4869](https://orcid.org/0009-0007-5174-4869)

²Sorumlu Yazar: Ahmet YIKILMAZ, Iğdır Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ahmet.yikilmaz@igdir.edu.tr, ORCID: [0000-0001-7999-7875](https://orcid.org/0000-0001-7999-7875)

GİRİŞ

Spor, bireylerin mücadele yeteneğini kullanarak, sistematik kurallar çerçevesinde gerçekleştiğinde vücudun dayanıklılığını artıran, bedensel güç sağlayan ve irade gücünü geliştiren fiziksel aktivitelerdir (İnal, 2015). Farklı türleri bulunan spor; insanların, sağlıklı bir hayat sürmek ve eğlenceli zaman geçirmek amacıyla belirli kurallar içinde mücadele ederek ve yarışarak katıldıkları hareketler bütünüdür (Ramazanoğlu vd., 2005). Bireyin insanlarla ilişkilerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesi ve yaşadığı topluma uyum sağlaması fiziksel zihinsel ve psikolojik yönden sağlıklı olmasına bağlıdır. (Taşçı 2020). Spor ise hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı güvende tutmada önemli bir araçtır (Türkel, 2010).

Hayat boyu devam eden ve etkisi gözlenen bir kavram olan yaşam becerileri, bireylerin yaşamlarında yönetmesi gereken surecilerle ilişkilidir (Göksun ve Kurt, 2017). Yaşam becerileri, hayattan kazanılan somut tecrübeleri uygulamaya koyma (Hendricks, 1996) veya bireylerin pratik olarak kullandığı beceriler (Pillai, 2012) olarak tanımlanabilmektedir. Yaşam becerileri bireylerin çevreye daha kolay adapte olmalarına, yaşam kalitelerini arttırmalarına yardımcı olmakla beraber (Danish vd., 2004) bireylerin yaşamlarındaki duygusal ve sosyal sorunları çözmelerinde belirleyici rol oynamaktadır (Kumar, 2017).

Yaşam becerileri karar verme, bir zorluğun üstesinden gelme, problem çözebilme, eleştirel düşünebilme, empati kurabilme, öz farkındalığa sahip olabilme, sosyal ilişkiler kurabilme, diğer bireylerle birlikte çalışabilme, işbirliği kurma, günlük yaşamı etkili bir biçimde devam ettirme gibi beceriler olarak tanımlanmaktadır (WHO, 1996; UNESCO, 2009). Ayrıca yaratıcılık, aktif dinleyicilik, saygı, hoşgörü, merhamet, girişkenlik, stresle mücadele ve hayal kırıklıkları ile başa çıkabilme gibi birçok özellik ve davranışı da kapsamaktadır (Hendricks, 1996).

Bireylerin yaşamlarını daha iyi bir şekilde sürdürebilmeleri için yaşam becerilerinin gerekliliği önem arz etmektedir. Yaşam becerileri bireysel ve sosyal ilişkileri kuvvetlendirici etkisinden dolayı etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalarda da yaşam becerilerinin bireyin hayatında önemli katkıları sağladığı, zaman yönetimi, öz uyum, yaşam memnuniyeti, duygusal ve sosyal yetenek gibi alanlarda oldukça etkili olduğu bulunmuştur (Judge vd., 2005; Claessens vd., 2007; Humphrey vd., 2011).

Sürekli değişimlerin yaşandığı, günümüzün rekabetçi ortam ve şartlarında, değişen koşullara hızla uyum sağlayıp başarılı olabilmek için birçok yaşam becerisine sahip olma zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Gould ve Carson, 2010). Çünkü yaşam becerilerinin bireylerin yaşamında genel olarak “psikolojik iyilik hali”, “sağlık”, “akademik başarı”, “iş yaşamında başarı” “spor ve egzersiz performansı” gibi birçok konuda belirleyici bir rolü bulunmaktadır (Açak ve Düz, 2018).

Bireyler yaşam becerilerini geliştirirken tecrübelerini kültürel faaliyetler, sanatsal ve/veya sportif etkinlikler aracılığıyla elde etmektedirler. Literatürde de yaşam becerilerinin spor yoluyla daha kolay gelişebildiği belirtilmektedir (Larson, 2000). Spor, bireyi sosyalleştiren, toplumla bütünleştiren ve toplum içerisinde bireye beceriler kazandıran bir etkinliktir (Şahin, 2002). Bireylerin hem fiziksel hem de ruhsal olarak sağlıklı ve sosyal yönden gelişmiş bir kişiliğe sahip olmasında spor önemli rol oynar. Ayrıca üretken, yaratıcı, sağduyulu, yapıcı, özgüveni ve iletişim becerileri yüksek birey olmalarına yardımcı olur. Başka bir ifadeyle spor bireylerin hayatlarına olumlu katkılar sunan ve sağlıklı bir toplum yapısı oluşumunda önemli rol oynayan sosyal bir olgudur (Yetim, 2014). Sporun, bireyleri daha hareketli ve sağlıklı bir yaşama ulaştırmanın yanı sıra, günlük yaşamının yoğun temposu sonucu ortaya çıkan yorgunluk, kaygı ve stresi azaltması sayesinde önemi her geçen gün biraz daha fazla artmaktadır (Taşçı, 2020). Tüm bu olumlu etkiler göz önünde bulundurulduğunda, yaşam becerilerinin geliştirilmesinde sporun ideal bir tercih olacağı söylenebilir.

Toplum yapısının sağlam temellere dayanması, içinde yaşayan bireylerin sahip olduğu becerilere bağlıdır. Hızla gelişen ve değişen yaşama adaptasyonda yaşam becerileri önem taşımakta olup sporun yaşam becerilerine olan katkısı ve etkisi de yadsınmaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır (Özsarı vd., 2022). Sporun hem sağlıklı nesillerin yetişmesinde hem de çağdaş toplumların oluşmasında önemli işlevi bulunmaktadır. Özellikle de çocuk ve gençlerin fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı ve de sosyal açıdan gelişmiş bir kişiliğe sahip olmalarında büyük rol oynar. (Yetim, 2014).

Literatürde öğretmenlerle ilgili birçok çalışma (Seferoğlu, 2014; Dinç ve Özbek 2019, Karatepe ve ark. 2021; Yıkılmaz ve Alıncak 2021) bulunmasına rağmen farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerde sporun yaşam becerilerine etkisini inceleyen bir çalışma yoktur. Çocuk ve gençlere rol model olan ve onların gelişimlerine önemli katkıları olan öğretmenlerde sporun yaşam becerilerine etkisinin saptanması, yetiştirecekleri öğrencileri spora yönlendirerek onların olumlu yaşam becerileri kazanmasında önemli katkılar sunacaktır. Bu araştırmanın amacı farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerde sporun yaşam

becerilerine etkisi incelemek ve öğretmenlerin demografik özelliklerine göre yaşam becerileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırmada farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerde sporun yaşam becerilerine etkisinin incelemek ve öğretmenlerin demografik özelliklerine göre yaşam becerileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirtmek amacıyla tanımlayıcı tipte gerçekleştirildi.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma 10 Eylül - 10 Ekim 2022 tarihleri arasındadır. Ayrıca Ağrı İli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı şehir merkezinde bulunan okullarda görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirildi.

Araştırmanın Evreni ve Örnelemi

Araştırma evrenini, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Ağrı il merkezinde çalışan ve bir spor dalıyla uğraşan branş (Sınıf, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DİKAB), Matematik) öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden, çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 349 öğretmenle çalışma tamamlandı.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin betimsel istatistik sonuçları

		n	%
Cinsiyet	Kadın	148	42,4
	Erkek	201	57,6
Yaş	21-24	87	24,9
	25-27	75	21,5
	28 ve Üzeri	187	53,6
Branş	Sınıf	145	41,5
	DİKAB	71	20,3
	Türkçe	66	18,9
	Matematik	67	19,2
Mesleki Kıdem	1 Yıldan Az	71	20,3
	1-3 Yıl	126	36,1
	4-6 Yıl	100	28,7
	7 Yıl ve Üzeri	52	14,9
Düzenli Spor Yapma Durumu	Evet	303	86,8
	Hayır	46	13,2
Yapılan Spor Dalı	Futbol	89	25,5

Basketbol	33	9,5
Voleybol	75	21,5
Yüzme	25	7,2
Diğer*	127	36,4
Toplam	349	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %57,6'sı erkek, %42,4'u kadın, %53,6'sı 28 yaş ve üzerinde, %41,5'i sınıf öğretmeni olup %36,1'i 1-3 yıl arasında görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %86,8'inin düzenli spor yaptığı, %25,5'i futbol, %21,5'i voleybol ve %36,4'ü diğer spor dallarını oynadığı saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri literatür taraması yapılarak oluşturulan “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği (SYBEÖ)” ile toplanmıştır. Veriler toplanmadan önce okul yönetiminden izin alınarak ders arasında öğretmenler odasında öğretmenlere çalışma ile ilgili bilgi verilmiştir. Daha sonra araştırmaya katılan öğretmenlerin gönüllü olma durumları dikkate alınarak araştırmaya katılmayı kabul eden branş öğretmenlerine formlar dağıtılarak doldurmaları istenmiş ve doldurulan formlar toplanmıştır.

Veri toplama aracı

Cronin ve Allen (2017) tarafından, sporun yaşam becerilerine etkisini değerlendirmek amacıyla geliştirilen, Açık ve Düz (2018) tarafından Türkçe'ye çevrilerek geçerlik ve güvenilirliği yapılan ölçek kullanılmıştır. 31 maddelik ölçekte “zaman yönetimi becerisi”, “iletişim becerileri”, “liderlik becerileri”, “takım çalışması”, “sosyal beceriler”, “duygusal beceriler” ve “amaç belirleme” olmak üzere toplam 7 alt boyut bulunmaktadır. 1-4. sorular zaman yönetimi becerisini, 5-8. sorular iletişim becerilerini, 9-13. sorular liderlik becerisini, 14-19. sorular takım çalışmasını, 20-23. sorular sosyal becerileri, 24-27. sorular duygusal becerileri ve 28-31. sorular amaç belirleme becerilerini içermektedir. Ters puanlanan ifade bulunmayan 5'li Likert tipteki ölçekte yer alan her ifade “Hiç (1)” ile “Çok fazla (5)” olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 31, en yüksek puan ise 155'tir. SYBEÖ güvenilirlik çalışması kapsamında iç tutarlık katsayısı. 92 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.958 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS v.23 kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde dağılımı, standart sapma, ortalama ve min-max değerleri kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığının tespiti için ilk olarak Kolmogorov-Smirnov analiz sonuçlarına bakılmış olup, analiz sonucunda verilerin normal dağılmadığı görülmüştür ($p < .05$). Ancak örneklem sayısının elliden büyük olması ve Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında olması durumunda verinin normal dağıldığı kabul edilebilir olduğu belirtilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Ölçeğin ve alt

boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 ile +1.5 arasında olup, normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmiştir (Tablo 3.2). Bu sonuca göre ikili gruplarda bağımsız örneklem t testi, üç ve üzeri gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Araştırmanın yapılabilmesi için İğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlığı'ndan (E-37077861-200-33115) ve araştırmanın yürütülmesi için Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden (E-78971437-20-60021913) resmi izinler alınmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerden Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu ile sözlü ve yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında ilk olarak sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin toplam puanı ve alt boyut puanları verilmiş sonrasında ise kişisel değişkenler ile ölçek arasındaki fark analizlerine bakılmıştır.

Tablo 2. SYBEÖ ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Minimum, Maksimum, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Min.	Max.	Ort.	Std. Sapma
Zaman Yönetimi Becerileri	7,00	20,00	15,53	2,82
İletişim Becerileri	6,00	20,00	15,82	3,01
Liderlik Becerileri	5,00	25,00	19,75	3,75
Takım Çalışması	6,00	30,00	24,23	4,40
Sosyal Beceriler	4,00	20,00	16,18	2,92
Duygusal Beceriler	4,00	20,00	15,74	3,11
Amaç Belirleme Becerileri	4,00	20,00	15,90	3,06
Ölçek Toplamı	43,00	155,00	123,18	19,12

Tablo 3. Cinsiyete Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Zaman Yönetimi Becerileri	Kadın	201	15,63	2,87	,783	,434
	Erkek	148	15,39	2,76		
İletişim Becerileri	Evet	201	15,99	2,91	1,226	,221
	Hayır	148	15,59	3,14		

Liderlik Becerileri	Kadın	201	19,70	3,74	-,256	,798
	Erkek	148	19,81	3,77		
Takım Çalışması	Kadın	201	24,24	4,32	,068	,946
	Erkek	148	24,21	4,51		
Sosyal Beceriler	Kadın	201	16,38	2,98	1,489	,137
	Erkek	148	15,91	2,82		
Duygusal Beceriler	Kadın	201	15,95	3,15	1,418	,157
	Erkek	148	15,47	3,04		
Amaç Belirleme Becerileri	Kadın	201	15,93	2,97	,157	,876
	Erkek	148	15,87	3,18		
Ölçek Toplamı	Kadın	201	123,84	19,34	,757	,450
	Erkek	148	122,27	18,84		

Tablo 3’de cinsiyete göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre; SYBEÖ toplam puanında [$t_{(349)} = ,757$; $p > .05$], “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)} = ,783$; $p > .05$], “İletişim Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)} = 1,226$; $p > .05$], “Liderlik Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)} = -,256$; $p > .05$], “Takım Çalışması” alt boyutunda [$t_{(349)} = ,068$; $p > .05$], “Sosyal Beceriler” alt boyutunda [$t_{(349)} = 1,489$; $p > .05$], “Duygusal Beceriler” alt boyutunda [$t_{(349)} = 1,418$; $p > .05$] ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)} = ,157$; $p > .05$] cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 4. Yaşa Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p
Zaman Yönetimi Becerileri	(1) 21-24	87	15,70	3,133	,260	,771
	(2) 25-27	75	15,38	2,614		
	(3) 28 ve Üzeri	187	15,50	2,771		
İletişim Becerileri	(1) 21-24	87	15,91	2,926	,114	,892
	(2) 25-27	75	15,69	3,101		
	(3) 28 ve Üzeri	187	15,83	3,040		
Liderlik Becerileri	(1) 21-24	87	19,55	3,731	1,135	,323
	(2) 25-27	75	19,30	3,560		
	(3) 28 ve Üzeri	187	20,02	3,833		
Takım Çalışması	(1) 21-24	87	24,13	4,063	,921	,399

	(2) 25-27	75	23,69	4,570		
	(3) 28 ve Üzeri	187	24,49	4,483		
	(1) 21-24	87	16,12	2,960		
Sosyal Beceriler	(2) 25-27	75	15,89	3,331	,607	,546
	(3) 28 ve Üzeri	187	16,32	2,736		
	(1) 21-24	87	15,83	2,815		
Duygusal Beceriler	(2) 25-27	75	15,62	3,220	,094	,910
	(3) 28 ve Üzeri	187	15,75	3,211		
	(1) 21-24	87	15,97	3,057		
Amaç Belirleme Becerileri	(2) 25-27	75	15,85	2,841	,035	,966
	(3) 28 ve Üzeri	187	15,89	3,161		
	(1) 21-24	87	123,25	18,564		
Ölçek Toplamı	(2) 25-27	75	121,45	19,180	,416	,660
	(3) 28 ve Üzeri	187	123,83	19,407		

Tablo 4’de yaşa göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre; SYBEÖ toplam puanında ($F_{(2-346)} = ,416$; $p > .05$), “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,260$; $p > .05$), “İletişim Becerileri” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,114$; $p > .05$), “Liderlik Becerileri” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = 1,135$; $p > .05$), “Takım Çalışması” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,921$; $p > .05$), “Sosyal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,607$; $p > .05$), “Duygusal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,094$; $p > .05$) ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda ($F_{(2-346)} = ,035$; $p > .05$) yaşa göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 5. Branşa Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Branş	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Zaman Yönetimi Becerileri	(1) Sınıf	145	15,73	2,865	2,652	,049*	4>2
	(2) DİKAB	71	14,76	2,860			
	(3) Türkçe	66	15,43	2,757			
	(4) Matematik	67	15,98	2,671			
İletişim Becerileri	(1) Sınıf	145	16,01	3,077	1,830	,141	
	(2) DİKAB	71	15,08	3,074			

	(3) Türkçe	66	15,93	2,811		
	(4) Matematik	67	16,08	2,968		
Liderlik Becerileri	(1) Sınıf	145	19,94	3,911		
	(2) DİKAB	71	19,09	3,554	,910	,436
	(3) Türkçe	66	19,93	3,749		
	(4) Matematik	67	19,83	3,612		
Takım Çalışması	(1) Sınıf	145	24,43	4,234		
	(2) DİKAB	71	23,70	4,565	,483	,694
	(3) Türkçe	66	24,18	4,405		
	(4) Matematik	67	24,41	4,622		
Sosyal Beceriler	(1) Sınıf	145	16,32	2,768		
	(2) DİKAB	71	15,64	3,402	1,023	,382
	(3) Türkçe	66	16,24	2,773		
	(4) Matematik	67	16,38	2,854		
Duygusal Beceriler	(1) Sınıf	145	15,69	2,963		
	(2) DİKAB	71	15,63	3,154	,749	,523
	(3) Türkçe	66	16,24	3,186		
	(4) Matematik	67	15,49	3,318		
Amaç Belirleme Becerileri	(1) Sınıf	145	15,90	3,134		
	(2) DİKAB	71	15,60	2,830	,400	,753
	(3) Türkçe	66	16,16	3,155		
	(4) Matematik	67	15,98	3,082		
Ölçek Toplamı	(1) Sınıf	145	124,05	19,375		
	(2) DİKAB	71	119,53	18,172	1,082	,357
	(3) Türkçe	66	124,15	18,647		
	(4) Matematik	67	124,19	19,947		

*= $p < .05$

Tablo 5’de bransa göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre; SYBEÖ toplam puanında ($F_{(3-345)} = ,357$; $p > .05$), “İletişim Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = 1,830$; $p > .05$), “Liderlik Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = ,910$; $p > .05$), “Takım Çalışması” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = ,483$; $p > .05$), “Sosyal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = 1,023$; $p > .05$), “Duygusal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = ,749$; $p > .05$) ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = ,400$; $p > .05$) bransa göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)} = 2,652$; $p < .05$) bransa göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ortaya çıkan anlamlı farkın

hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD post hoc testine bakılmıştır. Test sonuçlarına göre sınıf ve matematik öğretmenlerinin, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinden daha yüksek zaman yönetimi becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 6. Mesleki Kıdeme Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Zaman Yönetimi Becerileri	(1) 1 Yıdan Az	71	15,49	2,847	,381	,767	
	(2) 1-3 Yıl	126	15,53	2,723			
	(3) 4-6 Yıl	100	15,37	2,897			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	15,88	2,961			
İletişim Becerileri	(1) 1 Yıdan Az	71	16,18	2,679	1,745	,157	
	(2) 1-3 Yıl	126	15,39	2,917			
	(3) 4-6 Yıl	100	15,83	3,210			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	16,36	3,242			
Liderlik Becerileri	(1) 1 Yıdan Az	71	19,94	4,013	2,742	,043*	4>2
	(2) 1-3 Yıl	126	19,11	3,621			
	(3) 4-6 Yıl	100	19,85	3,610			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	20,82	3,781			
Takım Çalışması	(1) 1 Yıdan Az	71	24,45	4,371	1,497	,215	
	(2) 1-3 Yıl	126	23,69	4,329			
	(3) 4-6 Yıl	100	24,28	4,442			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	25,17	4,470			
Sosyal Beceriler	(1) 1 Yıdan Az	71	16,42	3,124	1,933	,124	
	(2) 1-3 Yıl	126	15,83	2,971			
	(3) 4-6 Yıl	100	16,07	2,793			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	16,92	2,692			
Duygusal Beceriler	(1) 1 Yıdan Az	71	16,25	2,867	1,868	,135	
	(2) 1-3 Yıl	126	15,37	3,204			
	(3) 4-6 Yıl	100	15,58	3,035			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	16,28	3,268			
Amaç Belirleme Becerileri	(1) 1 Yıdan Az	71	16,12	3,107	1,465	,224	
	(2) 1-3 Yıl	126	15,61	3,038			
	(3) 4-6 Yıl	100	15,77	3,094			
	(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	16,59	2,945			
Ölçek Toplamı	(1) 1 Yıdan Az	71	124,87	19,470	2,143	,095	
	(2) 1-3 Yıl	126	120,55	18,874			

(3) 4-6 Yıl	100	122,75	18,662
(4) 7 Yıl ve Üzeri	52	128,05	19,479

*=p<.05

Tablo 6’da mesleki kıdeme göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre; SYBEÖ toplam puanında ($F_{(3-345)}= 2,143$; $p>.05$), “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= ,381$; $p>.05$), “İletişim Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 1,745$; $p>.05$), “Takım Çalışması” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 1,497$; $p>.05$), “Sosyal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 1,933$; $p>.05$), “Duygusal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 1,868$; $p>.05$) ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 1,465$; $p>.05$) mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak “Liderlik Becerileri” alt boyutunda ($F_{(3-345)}= 2,742$; $p<.05$) mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ortaya çıkan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD post hoc testine bakılmıştır. Test sonuçlarına göre, mesleki kıdemi 7 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin mesleki kıdemi 1-3 yıl arasında olan öğretmenlerden daha yüksek liderlik becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 7. Düzenli Spor Yapma Duruma Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçek	Düzenli Spor Yapma Durumu	N	\bar{X}	SS	t	p
Zaman Yönetimi Becerileri	Evet	303	15,60	2,857	1,197	,232
	Hayır	46	15,06	2,602		
İletişim Becerileri	Evet	303	16,04	2,929	3,514	,000*
	Hayır	46	14,39	3,228		
Liderlik Becerileri	Evet	303	19,90	3,667	1,970	,049*
	Hayır	46	18,73	4,176		
Takım Çalışması	Evet	303	24,46	4,192	2,529	,012*
	Hayır	46	22,71	5,394		
Sosyal Beceriler	Evet	303	16,26	2,885	1,323	,187
	Hayır	46	15,65	3,156		
Duygusal Beceriler	Evet	303	15,91	3,029	2,532	,012*
	Hayır	46	14,67	3,451		
Amaç Belirleme Becerileri	Evet	303	16,01	2,987	1,647	,100
	Hayır	46	15,21	3,463		
Ölçek Toplamı	Evet	303	124,20	18,501	2,580	,010*
	Hayır	46	116,45	21,835		

*=p<.05

Tablo 7’de spor yapma duruma göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi

sonuçlarına göre; “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)}= 1,197$; $p>.05$], “Sosyal Beceriler” alt boyutunda [$t_{(349)}= 1,323$; $p>.05$] ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)}= 1,647$; $p>.05$] spor yapma duruma göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak SYBEÖ toplam puanında [$t_{(349)}= 2,580$; $p<.05$], “İletişim Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)}= 3,514$; $p<.05$], “Liderlik Becerileri” alt boyutunda [$t_{(349)}= 1,970$; $p<.05$], “Takım Çalışması” alt boyutunda [$t_{(349)}= 2,529$; $p<.05$] ve “Duygusal Beceriler” alt boyutunda [$t_{(349)}= 2,532$; $p<.05$] spor yapma duruma göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farklılıkların çıktığı tüm alt boyutlarda spor yapan öğretmenlerin spor yapmayan öğretmenlere göre daha yüksek beceriler sergiledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 8. Yapılan Spor Dalına Göre SYBEÖ ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamalarının Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yapılan Spor Dalı	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Zaman Yönetimi Becerileri	(1) Futbol	89	15,60	2,906	1,891	,112	
	(2) Basketbol	33	15,96	2,800			
	(3) Voleybol	75	15,77	2,938			
	(4) Yüzme	25	16,40	2,000			
	(5) Diğer	127	15,04	2,808			
İletişim Becerileri	(1) Futbol	89	15,97	3,387	2,790	,026*	
	(2) Basketbol	33	16,45	3,192			1>5
	(3) Voleybol	75	16,34	2,601			2>5
	(4) Yüzme	25	16,32	2,672			3>5
	(5) Diğer	127	15,14	2,903			
Liderlik Becerileri	(1) Futbol	89	20,15	4,158	1,638	,164	
	(2) Basketbol	33	20,24	3,250			
	(3) Voleybol	75	19,61	3,376			
	(4) Yüzme	25	20,84	3,647			
	(5) Diğer	127	19,20	3,765			
Takım Çalışması	(1) Futbol	89	24,75	4,493	2,138	,076	
	(2) Basketbol	33	24,42	4,272			
	(3) Voleybol	75	24,70	3,783			
	(4) Yüzme	25	25,20	4,203			
	(5) Diğer	127	23,35	4,657			
Sosyal Beceriler	(1) Futbol	89	16,32	2,945	,842	,499	
	(2) Basketbol	33	16,48	2,563			

	(3) Voleybol	75	16,34	2,787		
	(4) Yüzme	25	16,64	2,984		
	(5) Diğer	127	15,81	3,069		
	(1) Futbol	89	15,76	3,033		
	(2) Basketbol	33	16,36	2,987		
Duygusal Beceriler	(3) Voleybol	75	16,13	2,815	1,439	,221
	(4) Yüzme	25	16,12	3,153		
	(5) Diğer	127	15,27	3,325		
	(1) Futbol	89	15,82	3,304		
	(2) Basketbol	33	16,12	2,758		
Amaç Belirleme Becerileri	(3) Voleybol	75	16,22	2,658	,538	,708
	(4) Yüzme	25	16,24	3,243		
	(5) Diğer	127	15,66	3,162		
	(1) Futbol	89	124,40	20,412		
	(2) Basketbol	33	126,06	17,184		
Ölçek Toplamı	(3) Voleybol	75	125,14	16,656	2,028	,090
	(4) Yüzme	25	127,76	18,039		
	(5) Diğer	127	119,51	19,888		

*p<.05

Tablo 8’de yapılan spor dalına göre SYBEÖ ve alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre; SYBEÖ toplam puanında ($F_{(4-344)}= 2,028$; $p>.05$), “Zaman Yönetimi Becerileri” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= 1,891$; $p>.05$), “Liderlik Becerileri” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= 1,638$; $p>.05$), “Takım Çalışması” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= 2,138$; $p>.05$), “Sosyal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= ,842$; $p>.05$), “Duygusal Beceriler” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= 1,439$; $p>.05$) ve “Amaç Belirleme Becerileri” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= ,538$; $p>.05$) yapılan spor dalına göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak “İletişim Becerileri” alt boyutunda ($F_{(4-344)}= 2,790$; $p<.05$) yapılan spor dalına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ortaya çıkan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD post hoc testine bakılmıştır. Test sonuçlarına göre, futbol, basketbol ve voleybol oynayan öğretmenlerin diğer kategoride bulunan sporları yapan öğretmenlerden daha yüksek iletişim becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada, SYBEÖ toplam puanının ($123,18\pm 19,120$) ve alt boyutlara ait puan ortalamasının yüksek

düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu sonuç spor yapan öğretmenlerin spora yönelik sağlıklı yaşam becerilerini yordadığı söylenebilir. İslam'ın (2022) spor yapan bireylerin sağlıklı yaşam becerilerini incelediği çalışmasında da SYBEÖ ortalamasının $119,20 \pm 18,84$ olduğu saptanmıştır. Çimen ve Akıncı (2021) beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerini incelediği çalışmasında yaşam becerileri toplam puan skorlarının ($127,64 \pm 14,62$) yüksek olduğu görülmüştür. Ayyıldız Durhan'ın (2021) sporun ortaokul öğrencilerinin yaşam becerileri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada da puan ortalamasının yüksek olduğu

($129,68 \pm 18,29$) belirlenmiştir. Yılmaz (2020) çalışmasında sporcu öğrencilerinde sporun yaşam becerilerine olan katkılarının yüksek olduğunu bulmuştur.

Araştırmada sporun yaşam becerilerine etkisi “yaş” ve “cinsiyet” değişkenine göre incelendiğinde ölçeğin “iletişim”, “liderlik”, “zaman yönetimi”, “takım çalışması”, “amaç belirleme”, “duygusal beceriler” ve “sosyal beceriler” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Kardağ (2019), Yurtseven ve Duman (2019), Özsarı vd. (2022) tarafından yapılan çalışmalarda da araştırma sonucumuzla benzer şekilde cinsiyete göre sporda yaşam becerileri düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Çimen ve Akıncı (2021) beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerini incelediği çalışmasında sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Taşçı'nın (2020) çalışmasında ise cinsiyet değişkeni ile sporda yaşam becerileri ölçeğinin alt boyutlarından iletişim, duygusal beceriler ve sosyal beceriler alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu; ölçeğin diğer alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Ulaşılan sonuçlardan farklı olarak cinsiyete göre sporun yaşam becerilerine etkisinin incelendiği bir araştırmada erkeklerin puan ortalamalarının kadınlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Bozdağ ve Sarı, 2021). Kardağ'ın (2019) spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada da sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeği ve tüm alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Türk'ün (2015) sporun gençlerin yaşam becerileri kazanma ve geliştirme üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında da yaşa göre yaşam becerileri kazanma ve geliştirme sürecinin farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu durumda cinsiyet ve yaşın sporun iletişim, liderlik, zaman yönetimi, takım çalışması, amaç belirleme, duygusal beceriler, sosyal beceriler ve yaşam becerilerinde bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin “düzenli spor yapma durumu” değişkenine göre SYBEÖ alt boyutu olan zaman yönetimi sosyal beceriler ve amaç belirleme alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği; ancak “iletişim”, “liderlik”, “takım çalışması”, ve “duygusal beceriler” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumda düzenli şekilde yapılan sporun iletişim, liderlik, takım çalışması ve duygusal beceriler üzerinde etkisinin olduğu söylenebilir. Altun vd.nin (2021) spor yapan öğrencilerin yaşam becerilerini incelediği çalışmalarında spor yapanların yaşam becerilerinin tüm alt boyutlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve spor yapanların ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kardağ'ın (2019) Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spor yapma

durumlarının sosyal bütünleşme ve yaşam becerileri düzeylerine etkisini incelediği çalışmasında da düzenli spor yapan öğrencilerde yapılan sporun zaman yönetimine, takım çalışmasına, liderliğe, iletişime, amaç belirlemeye, duygusal becerilere, sosyal becerilere ve yaşam becerilerine olan etkisinin düzenli spor yapmayan öğrencilerden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Başka bir çalışmada ise okul dışında aktif olarak yapılan spora katılan gençlerin, spor yapmayan gençlerden daha iyi olumlu ilişkiler kurduğu saptanmıştır (Türk, 2015).

Araştırmada “*branş*” değişkenine göre SYBEÖ alt boyutu olan liderlik, iletişim, takım çalışması, amaç belirleme, sosyal ve duygusal beceriler alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği; ancak “zaman yönetimi” alt boyutunda branşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Sınıf ve matematik öğretmenlerinin zaman yönetimi becerilerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Keş’in (2022) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin zaman yönetiminin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Gözel ve Halat’ın (2010) çalışmasında da sınıf öğretmenlerinin, zamanı planlama, değerlendirme ve verimli kullanma becerilerinde diğer branş öğretmenlerine göre daha iyi oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçların sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin eğitim-öğretim yaşamında daha uzun süre yer almasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin Matematik, Türkçe, Hayat Bilgisi gibi farklı dersleri de veriyor olmaları diğer branş öğretmenlerine göre daha fazla organize olmayı ve zamanını daha iyi yönetmeyi zorunlu kılmaktadır.

Araştırmada “*mesleki kıdem*” değişkenine göre SYBEÖ’nün alt boyutu olan “liderlik becerileri” alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Mesleki kıdem yılı 7 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin, 1-3 yıl arasında olan öğretmenlerden daha yüksek liderlik becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir. Canlı’nın (2011) çalışmasında öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça liderlik algısının arttığı görülmektedir. Gözel ve Halat’ın çalışmasında (2010) ise 11-20 yıl arası kıdemi sahip olan öğretmenlerin puan ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgular araştırma sonucumuzu desteklemektedir. Öğretmenlerin mesleğin ilk yıllarında sistemi tanımaya açık oldukları ve kıdem yılları arttıkça ise okullarındaki öğretmen liderliğini destekledikleri anlamına gelebilir. Deneyimli öğretmenlerin liderlik sergilenmesine ilişkin daha olumlu davranmaları kariyer açısından sakinlik evresinde (kariyerde sosyalleşmenin ve kurumla özdeşleşme) bulunmalarıyla açıklanabilir. (Bakioğlu, 1996). Deneyimli öğretmenlerin olumlu bir okul kültürü oluşturma konusunda tecrübeli olmalarının, yöneticilerle olumlu ilişkiler kurmalarının ve deneyimlerini yenilikler için kullanmaları bu durumun nedenleri arasındadır (York-Barr & Duke, 2004).

Araştırmada “*spor dalı*” değişkeni ile SYBEÖ’nün alt boyutu olan liderlik, takım çalışması, zaman yönetimi, duygusal beceriler, sosyal beceriler ve amaç belirleme alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği; ancak “iletişim” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Futbol, basketbol ve voleybol sporuyla uğraşan öğretmenlerin diğer kategorideki sporları yapan öğretmenlerden daha yüksek iletişim becerileri sergiledikleri tespit edilmiştir. Bu sonucun, bu sporların takım oyunu olması, seyirci faktörü, takım içindeki arkadaşlık, birlikte hareket edebilme gibi etkenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Altun vd.’nin (2021) spor yapan öğrencilerin yaşam becerilerinin

incelendiği çalışmada takım sporu yapanların puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Taşçı'nın (2020) ortaöğretimde sportif faaliyetlere katılımın bireyin yaşam becerileri üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında spor türüne göre yaşam becerileri alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Türk'ün (2015) sporun gençlerin yaşam becerileri kazanma ve geliştirme üzerine etkisini incelediği çalışmasında da basketbolun yaşam becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığı bulunmuştur. Jacobs ve Wright (2017) ve Cahyani (2020) çalışmalarında yaşam becerilerinin spor yoluyla geliştirildiğini ifade etmektedirler. Özсарı vd.nın (2022) çalışmasında futbol, basketbol hokey, tenis ve kickboks branşları sporcularının yaşam becerilerinin iyi düzeyde olduğu ve bu branşların sporcuların yaşam becerilerine önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşıldığı saptanmıştır. Çalışma sonuçlarından farklı olarak Çimen'in (2020) çalışmasında ise yaşam becerileri alt boyutlarında spor branşlarına göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, cinsiyet ve yaşa göre SYBEÖ'nün alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin düzenli spor yapma durumuna göre SYBEÖ'nün iletişim, takım çalışması, liderlik" ve "duygusal beceriler" alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği, zaman yönetimi alt boyutunda branşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; sınıf ve matematik öğretmenlerinin zaman yönetimi becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Açak, M. ve Düz, S. (2018). Sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (9),1-13.
- Ayyıldız Durhan, T. (2021). The relationship between the effect of sports on life skills of secondary school students and students' attitudes towards extracurricular activities, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 332-377.
- Altun, M., Savaş, S., ve Büyükçelebi, H. (2021). Investigating life skills of students who are engaged in sports (İstanbul Bakırköy District Example). *Kastamonu Education Journal*, 29(1), 52-62. doi: 10.24106/kefdergi.722464
- Bakioğlu, A. (1996). Öğretmenlerin kariyer evreleri. *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Cahyani, Y.R. (2020). Integrating life skills into pencak silat training program for positive youth development. *Jurnal Pendidikan Jasmani dan Olahraga*, 5(2),168-175. doi.org/10.17509/jpjo.v5i2.25017
- Cronin, L.D., ve Allen, J. (2017). Development and initial validation of the Life Skills Scale for Sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 105-119.

- Claessens, B. J., Van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (2007). A review of the time management literature. *Personnel review*, 36(2), 255-276.
- Çimen, E. ve Akıncı A.Y. (2021) .Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Akdeniz Bölgesi Örneği). *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3),359-370.
- Danish, S.,Forneris, T., Hodge, K. & Heke, I. (2004). Enhancing youth development through sport. *World Leisure Journal*, 46(3), 38-49.
- Dinç, A., & Özbek, O. (2019). Occupational socialization and psychological capital levels of physical education teachers. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 5(2), 58-67.
- Gould, D., ve Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International review of sport and exercise psychology*, 1(1), 58-78.
- Göksün, D.O. ve Kurt, A.A. (2017). Öğretmen adaylarının 21.yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları ve 21.yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42 (190),107-130.
- Gözel, E., ve Halat, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenleri ve zaman yönetimi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6,73-89.
- Hendricks, P. A. (1996). *Targeting life skills model*. Ames, IA: Iowa StateUniversity Extension
- Humphrey, N., Kalambouka, A., Wigelsworth, M., Lendrum, A., Deighton, J., & Wolpert, M. (2011). Measures of social and emotional skills for children and young people: A systematic review. *Educational and Psychological Measurement*, 71(4), 617- 637.
- İnal, A. (2015). *Beden Eğitimi ve Spor Bilim*. İstanbul: Nobel Yayınevi.
- İslam, A. (2022). Ordu ilinde spor yapan bireylerin yaşam beceri düzeyleri, *Tam Metin Kitap 11. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Ve Davranış Bilimleri Konferansı*. Antalya.
- Jacobs, J.M. ve Wright, P.M. (2017). Transfer of life skills in sport-based youth development programs: a conceptual framework bridging learning to application. *Quest*,(70)1, 1-19.doi: 10.1080/00336297.2017.1348304
- Judge, T. A., Bono, J. E., Erez, A., & Locke, E. A. (2005). Core self- evaluationsandjoband life satisfaction: the role of self- concordanceandgoalattainment. *Journal of applied psychology*, 90(2), 257.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of social and humanities sciences research*, 7(53), 1262-1274.

- Kardağ, A. (2019). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam becerileri ve sosyal bütünleşme ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keş Gökdoğan, D. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin zaman yönetimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kumar, P. (2017). Morality and life skills: the need and importance of life skills education. *International Journal of Advanced Education and Research*, 2 (4),144-148.
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American psychologist*, 55(1), 170.
- Özsarı A, Kara Ş.N., ve Kara, M. (2022). Çeşitli spor branşlarının yaşam becerilerine etkisinin incelenmesi. 7. *Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi*. https://www.researchgate.net/publication/358263048_Cesitli_Spor_Branslarinin_Yasam_Becerilerine_Etkisinin_Incelenmesi
- Pillai, R.R. (2012). The importance of life skills education for children and adolescents. *ABSCON Journal*, 21-24.
- Ramazanoğlu, F.,Karahüseyinoğlu M.F., Demirel E.T., Ramazanoğlu M.O., Altungül O. (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.
- Sarı, H.G. ve Bozdağ, B. (2021). Lise öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ve sporda yaşam becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 130-144.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58(1), 40-45.
- Şahin, H.M. (2002). *Beden eğitimi ve sporda temel kavramlar sözlüğü*. Ankara, Nobel Yay.
- Tabachnick, B. G. And Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics. Boston, Pearson.
- Taşçı, M. (2020). *Ortaöğretimde sportif faaliyetlere katılımın bireyin yaşam becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyete katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk, A. (2015). *Sporun gençlerin yaşam becerileri kazanmasına ve geliştirmesine yönelik etkisi: 3 x 3 basketbol turnuvası örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UNESCO. (2009). Out-of-school-youths: Basic literacy and life skills development. 10.10.2002 tarihinde <https://uil.unesco.org/case-study/effective-practices-database-litbase-0/out-school-youths-basic->

[literacy-and-life-skills](#) adresinden alındı

World Health Organization (WHO), (1996). *Life skills education planning for research*. 15.11.2022 tarihinde <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/338491/MNH-PSF-96.2.Rev.1-eng.pdf> adresinden alındı.

Yetim, A. (2014). *Sosyoloji ve Spor*. Ankara, Berikan Yayınevi.

Yıkılmaz, A., & Alıncak, F. (2021). Ücretli Öğretmenlik Yapan Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Karşılaştığı Sorunlar Ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 57-70.

Yılmaz, A. (2020). The effect of sport on life skills of athlete students in different education levels: mixed research approach. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1233-1243.

York-Barr, J. ve Duke, K. (2004). What do we know about teacher leadership? findings from two decades of scholarship. *Review of Educational Research*, 74(3), 255–316.

Yurtseven C.N. ve Duman Küçükbaş F. (2019). Evaluation of the effect of sport on life skills: sample application in sport centers. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 6(42),2414-2419.